

Energiföretagen Sveriges ståndpunkter om plast

Energiföretagen Sverige ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Energibranschen investerar omkring 30–35 miljarder kronor årligen. Med rätt förutsättningar kan vi fortsätta trygga energileveranserna till hushåll, företag och samhälle – varje sekund, året om – samtidigt som vi driver på den förändring som möjliggör framtidens energisystem. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetsyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Plast är ett mycket användbart material som kombinerar många goda egenskaper, som låg vikt, formbarhet och skyddande egenskaper. Plasten finns i allt från förpackningar och kläder till leksaker, elprodukter och fordon. Plasten tillverkas emellertid oftast av fossil olja, kan innehålla hälso- och miljöfarliga ämnen och orsakar nedskräpning på land och i sjöar, vattendrag och hav. Även så kallade nedbrytbara plaster kan orsaka problem.

Det pågår en debatt i samhället om plast och hur användningen kan stramas upp. Utredningar genomförs både inom EU och i Sverige. Energiföretagen Sverige är redan idag aktiva i plastfrågorna och kommer att fortsätta att ta initiativ för ökad samverkan med producenter och återvinningsbranschen för att bidra till att lösa problematiken kring plast.

Energiföretagen Sverige anser att plastavfall i första hand ska återanvändas och materialåtervinnas. Det finns inget behov av plastavfall för el- och värmeproduktion men så länge plast förekommer i samhället är energiåtervinning genom förbränning det mest resurseffektiva sättet att få bort giftig, kontaminerad eller utsliten plast. Energiåtervinning ska bara ske av fraktioner som inte kan nyttiggöras högre upp i avfallshierarkin.

Energiföretagen Sveriges ståndpunkter är följande:

- **Plastfrågan måste lösas högt upp i avfallstrappan**

För att kunna åtgärda de problem som är förknippade med plast bör styrmedel sättas in där de är mest effektiva, det vill säga högt upp i avfallstrappan. Det innebär att åtgärder i första hand måste inriktas på produktion och konsumtion av plastartiklar och i andra hand mot ökad återanvändning och materialåtervinning. De problem som plasten skapar kan inte långsiktigt lösas längre ned i avfallstrappan, genom energiåtervinning eller deponering. Istället ska

energiåtervinning av plast ses som en övergående lösning så länge åtgärder längre upp i avfallstrappan inte är tillräckliga.

- **Minimera konsumtion av onödiga plastprodukter**

Plast i engångsprodukter bör endast tillåtas där de är nödvändiga, till exempel inom sjukvården. Flera europeiska länder har infört eller är på väg att införa förbud mot till exempel plastpåsar, sugrör och engångsbestick. Vi anser att Sverige bör följa dessa exempel och förbjuda eller, genom skatter och avgifter, begränsa användningen av engångsprodukter i plast. Samtidigt bör pantsystem introduceras för att säkra en hög insamlingsgrad och materialåtervinning av övriga plastprodukter.

- **Inför ett tydligt och utökat producentansvar**

Produktion av stora mängder och många typer av plast utsätter människor och miljö för hälso- och miljöfarliga ämnen, bidrar till nedskräpning, motverkar nyttan med en cirkulär ekonomi och förhindrar en effektiv återanvändning och materialåtervinning. Frånsett dagens system för insamling av förpackningsavfall så går producenterna av plast helt fria från ansvar och de kostnader som de belastar avfallshanteringen och övriga samhället med.

Producenternas ansvar bör tydliggöras och skärpas genom styrmedel som underlättar ökad andel förnybar råvara, återanvändning och materialåtervinning av alla typer av plastprodukter, inte enbart förpackningar. Styrmedlen kan till exempel omfatta krav på eco-design för förenklad återanvändning och materialåtervinning, förbud mot tillsatser av hälso- och miljöfarliga ämnen, krav på minsta andel återvunnet material i plastartiklar samt ökad andel förnybar råvara. Utöver det bör även användningen av återvunnen plast premieras.

- **Energiåtervinning av plast behövs, åtminstone under en övergångsperiod**

Dagens energiåtervinning är i många fall det bästa sättet att omhänderta plast som inte kan eller bör materialåtervinnas. Det kan vara av hygieniska skäl, att plasten ingår i kombination med andra plaster och/eller material, att den är kontaminerad eller innehåller hälso- eller miljöfarliga ämnen.

Att återvinna energin i denna plast utgör en miljötjänst som avgiftar samhället och förhindrar att miljö- och hälsoskadliga ämnen byggs in i nya produkter via materialåtervinning.

Energiföretagen Sverige anser att koldioxidutsläpp från fossil plast som frigörs i energi- eller materialåtervinningsprocesser i första hand bör belasta de som upphandlar avfallsbehandlingstjänsterna. Att allokera denna klimatpåverkan enbart till fjärrvärmekunden leder inte till önskad effekt högre upp i plastkedjan och det speglar inte den faktiska kostnadsfördelningen för återvinningsprocesserna.

Energiföretagen Sverige strävar efter att det avfall som tas emot vid energiåtervinningsanläggningar ska utgöra restavfall som återstår då fraktioner som är lämpliga för materialåtervinning redan sorterats ut och tagits omhand. Tillsammans med produktägare, användare, återvinningsföretag och avfallslämnare vill vi utveckla affärsmodeller för energiåtervinning som stöder denna princip.